

Nihánj me 'o yanj cartá qui'yaj síi cu'naj Pabló ca'néé so' rihaan nij yuvii noco' man Diose yanj estadó cu'naj Galacia a

¹ Síi cu'naj Pabló mej, ne dan me se gaa cavi' Jesucristó, ne cunuu i'na' uún so', qui'yaj Diose, ne Jesucristó do', Rej ní' Diose do', me roj síi cune' mán 'unj guún 'unj apóstol nata' se-nana Jesucristó rihaan cunudanj nij yuvii man rihaan chumii a. Nuveé inanj yuvii me síi cune' mán 'unj ma'. Ma'an ya Diose cune' mán 'unj adonj. ² Dan me se taran' nij tinúú ní' síi ne ga 'unj ro', 'yaj yanj cartá nihánj ga 'unj, ne ca'nej núj yanj nihánj rihaan nij soj sij amán rá ni'yaj man Jesucristó sij yanj nij chuman' naj rihaan estadó Galacia a. ³ Dan me se me rá núj qui'yaj Rej ní' Diose qui'yaj Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' qui'yaj ndo'o se luj che'é nij soj, ne me rá núj gaa xej nimán soj qui'yaj roj so' adonj. ⁴ Dan me se chi'ii vaa nimán yuvii man rihaan chumii nihánj cuano, ne me rá Rej ní' Diose quinanií ní' rihaan sayuun quiran' nij yuvii man rihaan chumii nihánj, ne che'é dan ca'vej Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' cavi' ya ma'an so' che'é cacun' tumé ní' adonj. ⁵ Sa' uxrá vaa 'yaj Diose, cataj ní' nu' cavii nu' ca'anj a. Veé danj gaa ya ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa se canoco' ní'yo'ó nana ma'. Maan se inanjanj se-nana Jesucristó canoco' ní' a

⁶ Ne ne'en uxraj me che'é me rá nij soj tanáj ra'yanj soj man Diose ne canoco' soj yo'ó nana ma'. Ne'en soj se vaa qui'yaj ndo'o Jesucristó se luj che'é soj, ne che'é dan canacúun ma'an Diose man soj canoco' soj man so', ne me che'é me rá soj tanáj soj man Diose ga. ⁷ Nuveé se vaa yo'ó se-tucuanj Diose ma'. Maan se vaa nij sí me rá naquiyaj ino se-tucuanj Jesucristó chuguanj. Tzaj ne inanjanj se-nana Diose nana cataj xna'anj núj rihaan soj che'é Jesucristó me nana sa' adonj. ⁸ Che'é dan se ca'vej rá soj nata' yuvii yo'ó nana naca rihaan soj mei. 'O se inanjanj nana nata' núj rihaan soj asij rque ro', cuchuman rá soj ei. Dan me se ca'vee se ndaa ma'an núj do', ca'vee se ndaa 'o se-mozó Diose nanij rej xta' do', nata' yo'ó nana naca rihaan soj, tzaj ne yo'o guun ya rá soj se vaa quiran' ndo'o sí a'mii yo'ó nana yo' sayuun qui'yaj Diose á. 'O se taj sí no xcúun natuna se-nana Diose ma'. ⁹ Dan me se aj cataj xna'anj núj rihaan soj, ne cuano nihánj me cataj xna'anj uún 'unj rihaan soj, se vaa sese ino gaa nana nata' yo'o so' rihaan soj ga nana canoco' soj asij rque, ne guun ya rá soj se vaa quiran' uxrá sí nata' yo'ó nana yo' sayuun, qui'yaj Diose ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa inanjanj me rá sí cu'naj Pabló gaa niha' rá Diose ni'yaj Diose man so' a

¹⁰ Me rá 'unj gaa niha' rá yuvii ni'yaj yuvii mán 'unj, rá soj na'. Taj mei. 'O se inanjanj me rá 'unj gaa niha' rá Diose ni'yaj Diose manj ei. Dan me se

gaa rque me se inanj me rá 'unj gaa niha' rá yuvii ni'yaj yuvii manj, tzaj ne yaj ro', me taj ma'. Sese inanj guun rá 'unj gaa niha' rá yuvii ni'yaj yuvii mán 'unj, ne nuveé sij 'yaj suun che'é Jesucristó mé 'unj a man chuguanj.

Nana nihanj taj xna'anj se vaa nana a'mii natáj Pabló ro', orún' Jesucristó me sí tucu'yón nana yo' man so' a

¹¹ Me rá 'unj xcaj nij soj cuentá se vaa se-nana Diose nana sa' a'mii natáj 'unj ro', nuveé nana cavii raá yuvii me nana yo' ma'. ¹² Ne nuveé yuvii nata' nana yo' rihanj ma'. Ne taj sí tucu'yón nana yo' manj ma'. Tzaj ne ma'an ya Jesucristó me sí qui'yaj xcaj 'unj cuentá che'é nana sa' yo' adonj.

¹³ Aj ne'en soj daj vaa raj asij rque doj adonj. Dan me se gaa canocó' 'unj tucuáán noco' nij yuvii israelitá, ne dan me se qui'yaj ndo'o 'unj sayuun man taran' nij sí cuchumán rá ni'yaj man Diose, ne qui'yaj suun uxrá 'unj che'é se me rá 'unj tirí' 'unj man nij so' a. ¹⁴ Ne tucuáán noco' nij yuvii israelitá ro', 'unj me sí noco' sa' doj tucuáán yo' rihaan que'ee nij tuví' 'unj sí israelitá vaa cuyaan ga 'unj ei. Ne 'unj ro', me sí a'neé sa' doj nu' se-tucuanj xií 'unj sij israelitá adonj.

¹⁵ Tzaj ne asij ataa ca'ngaa 'unj, ne guun rá Diose se vaa qui'yaj sunj che'é so' ei. Dan me se qui'yaj ndo'o Diose se luj che'ej se vaa canacúún so' manj qui'yaj sunj che'é so', ¹⁶ ne tihaan so' ta'níí so' Jesucristó rihanj, che'é se me rá so' ca'anj 'unj nata' 'unj se-nana so' nana sa' rihaan nij yuvii yaníj nanj adonj. Tzaj ne 'unj me se a doj ne ca'anj 'unj xna'anj 'unj man yuvii daj qui'yá canocoj

man Diose ma'. ¹⁷ Dan me se vaa nij síi yanj chuman' Jerusalén, ne apóstol cune' Jesucristó nata' se-nana so' rihaan yuviij me nij so', ne dan me se asij ataa cune' Jesucristó mán 'unj ro', cune' Jesucristó man nij so', tzaj ne ne cuchí' 'unj rihaan nij so' xna'anj 'unj man nij so' daj qui'yáj ma'. Maan se ra'yanj ca'anj 'unj cuaj estadó Arabia, ne canicaj 'unj ca'naj chuman' Damasco adonj.

¹⁸ Quisíj va'núj ya yo' nocoj man Jesucristó ta' asuun, gaa ne ca'anj 'unj chuman' Jerusalén, gaa ne cunuu yaan 'unj man síi cu'naj Pedró a. Dan me se nanó 'unj cuentó ga so', ne cayáán 'unj tucúa so' rque xnu' güii a. ¹⁹ Ne dan me se gaa canej ga so' me se quene'enj man síi cu'naj Santiagó tinúú síi 'nij ra'a man ní' uún a. Tzaj ne orún' so' quene'enj nanj á. Ne ne quene'én 'unj man yo'ó nij apóstol ma'. ²⁰ Ne'en ya Diose se vaa ya vaa nana nihánj nana cachrón 'unj rihaan yanj nihánj adonj. Nuveé nana ne me nana nihánj ma'.

²¹ Dan me se curihanj 'unj chuman' Jerusalén, ne cachéé 'unj nu' chuman' naj estadó Siria do', nu' chuman' naj estadó Cilicia do', ²² tzaj ne nij síi man estadó Judea síi cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó ro', me se ne quene'enj nij so' mán 'unj ma'. ²³ Maan se cuno nij so' cuentó cataj xna'anj tuvi' nij so' che'é 'unj se vaa síi chi'ii ndo'o mé 'unj, tzaj ne yaj nihánj cuano me se sij a'mii natáj se-nana Diose mé 'unj cuano, taj nij so', caráya'anj nij so' a. “Síi qui'yaj ndo'o sayuun man ní' gaa rque me se cuano nihánj nata' ma'an so' nana sa' nana noco' ní' nana me rá so' tirí' so' gaa rque chuguanj”, taj tuvi' nij so' a. ²⁴ Dan me se

caráya'anj ndo'o nij so', ne cataj nij so' se vaa sa' uxrá qui'yaj Diose se vaa quene'en nij so' manj a.

2

¹ Dan me se cachén xca'anj yo' gaa curihañj 'unj chuman' Jerusalén, gaa ne canicaj uún 'unj ca'anj 'unj chuman' Jerusalén ga síí cu'naj Bernabé, ne dan me se nicaj núj man síí cu'naj Titó ca'anj núj rej yo' a. ² Dan me se ca'anj 'unj chuman' Jerusalén, che'é se cataj xna'anj Diose rihaan 'unj se vaa me rá Diose ca'anj 'unj chuman' Jerusalén, ne cataj xna'anj 'unj rihaan nij tinúú ní' síí israelitá daj vaa nana sa' nana ca'mii natáj 'unj rihaan nij soj sij yaníj a. Tzaj ne quirii yaníj 'unj man nij síí uun chij doj rihaan nij so', ne natá' 'unj rihaan ma'an inañj nij so' che'é nana a'mii natáj 'unj rihaan nij soj a. Dan me se me rá 'unj xcaj sa' nij síí uun chij yo' cuentá daj vaa se-nanaj, gaa ne se gaa nanj tirí' nij so' nu' suun qui'yaj suun 'unj che'é Jesucristó a.

³ Ne nicun' síí cu'naj Titó ga 'unj, ne nda' se nuveé sij israelitá me so', tzaj ne ne qui'yaj nij síí man Jerusalén fuerzá man so' cata' ta'nga' man so' ma'. ⁴ Tzaj ne doj nij síí tiha' yu'unj, ne dan me se taj nij so' se vaa tinúú ní' me nij so', tzaj ne nuveé tinuj ní' me nij so' ma'. 'Q se tu'va rma'an nij so' nanj adonj. Dan me se catúj yuve nij so' rej nuu chre' núj, ne me rá nij so' quene'en yuve nij so' daj qui'yaj núj a. Tzaj ne xa' ní' sij canoco' man Jesucristó, tzaj ne daj chihaa míj ne nó xcúún ní' canoco' ní' nu' se-tucuañj Moisés a ma'. Che'é dan guun rá nij so' xcaj nij so' cuentá daj 'yaj ní', gaa ne tihaa uún nij so' man ní' canoco' ní' nana noco'

nij so', rá a nij so' a. ⁵ Tzaj ne núj me se a 'ó xco' nii ne cunó núj rihaan nij so' a ma'. 'O se guun rá núj se vaa ve'é ya quinaj nu' se-nana Diose nana ya rihaan soj, rá núj adonj. ⁶ Dan me se ase vaa síi uun chij vaa ta'aj nij síi man Jerusalén, rá nii, tzaj ne taj vaj síi sa' doj rihaan tuvi', rá 'unj a ma'. Maan se 'o cuyaan vaa cunudanj yuvi rihaan Diose nanj adonj. Dan me se nij síi uun chij yo' ro', ne cataj xna'anj nij so' a doj nana rihaan 'unj ma'. Maan se cunaj vaa nana ca'mii natáj 'unj, taj nij so' a.

⁷⁻⁸ Dan me se Diose me síi qui'yaj guun nucuj síi cu'naj Pedró nata' so' se-nana Diose nana sa' rihaan nij yuvi israelitá, ne danj qui'yaj guee Diose ga 'unj uún, ne dan me se guun nucuaá 'unj nata' 'unj se-nana Diose nana sa' rihaan nij yuvi yaníj, qui'yaj Diose, ne che'é dan me xcaj nij síi uun chij man Jerusalén cuentá se vaa ne cachiin doj nana man 'unj a. Maan se ase vaa ata' síi cu'naj Pedró suun nata' rihaan nij yuvi israelitá, qui'yaj Diose ro', danj vaa ata' 'unj suun nata' rihaan nij yuvi yaníj, qui'yaj uún Diose a. ⁹ Ne quene'en síi cu'naj Santiagó do', síi cu'naj Pedró do', síi cu'naj Juan do', se vaa qui'yaj ndo'o Diose se luj che'é 'unj do', che'é síi cu'naj Bernabé do', se vaa guun nucuaá 'unj nata' 'unj se-nana Diose nana sa' rihaan yuvi, qui'yaj Diose, ne guun ya nu' rá nij so' se vaa Diose me síi ca'ne' suun rihaan núj ei. Dan me se síi uun chij rihaan nij síi cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó man Jerusalén me nij so', tzaj ne guun ya rá nij so' se vaa tuvi' ma'an nij so' me núj, ne 'o cuyaan vaa suun vaa rihaan núj ga suun vaa rihaan nij so', rá nij so' a. Dan me se ne

nata' nij so' se-nana Diose nana sa' rihaan nij yuvii israelitá, ne tananj núj uún, ne nata' núj rihaan nij sí yaníj, cataj nij so' uún a. ¹⁰ Tzaj ne orún' ya rasuun me cachín ni'yaj ndo'o nij so' rihaan núj se vaa asino nij sí nique me racuíj núj, taj nij so' a. Tzaj ne tumé ndo'o núj man nij sí nique, ne asino yo' me 'yaj núj chéé núj ei.

Nana nihánj taj xna'anj che'é nana cataj xna'anj Pabló rihaan sí cu'naj Pedró, se vaa inanj che'é Jesucristó cunuu sq' ní' rihaan Diose a

¹¹ Cachén doj güii, gaa ne cuchi' sí cu'naj Pedró chuman' cu'naj Antioquía a. Tzaj ne qui'yaj so' doj se nij, ne tumé so' cacun' che'é se nij qui'yaj so', rá 'unj, ne che'é dan ca'mii rihaan yaj ga so' rihaan cunudanj yuvii, ne cataj 'unj se vaa tumé so' cacun' che'é se vaa qui'yaj so' a. ¹² Dan me se gaa ca'na' so' chuman' Antioquía, ne xcaj so' cuentá se vaa ca'vee cha so' chraa ga nij yuvii yaníj, ne danj qui'yaj so', ne chá so' chraa ga nij so' chuguanj. Tzaj ne gaa namán nij sí ca'na' suun qui'yaj sí cu'naj Santiagó chuman' nihánj, gaa ne kuchu'vi' Pedró ca'mii nij sí man Jerusalén sí taj se vaa no xcúún cunudanj nij snó'o noco' man Diose cata' ta'nga' man nij so' a. Dan me se chu'vi' Pedró se vaa xcaj nij so' cuentá se vaa chá so' chraa ga nij yuvii yaníj, ne cataj nij so' se vaa ne nó xcúún so' qui'yaj so' danj, rá so', ne che'é dan me ca'ne' rá so' ga rej chá chraa ga nij yuvii yaníj, ne naxuun yaníj so' man so' rihaan nij yuvii yaníj nanj adonj. ¹³ Quene'en ma'an so' se vaa ca'vee cha so' chraa ga nij yuvii yaníj, tzaj ne nuveé sij 'o vaa rá ga nana a'mii me so' a ma'. Ne ase vaa qui'yaj so' ro', ta'nga'

danj qui'yaj uún taran' nij yuvij israelitá, ne ndaa síí cu'naj Bernabé qui'yaj cacun' ga nij so' se vaa ca'ne' rá so' ga rej chá chraa ga nij yuvij yaníj nanj adonj.

14 Dan me se xcaj 'unj cuentá se vaa ne raan noco' nij so' se-nana Diose nana ya ma'. Dan me se ca'mii yá 'unj rihaan Pedró, ne cuno taran' nij so', ne cataj 'unj:

—Síí israelitá mé so', tzaj ne ne nocó' so' tucuáán noco' nij yuvij israelitá ma'. Maan se ase vaa 'yaj nij yuvij yaníj ro', danj vaa 'yáá so' chuguanj. Me che'é qui'yáá so' fuerzá man nij yuvij yaníj canoco' nij yuvij yaníj tucuáán noco' nij yuvij israelitá ga. 15 Dan me se yuvij israelitá me ní' á. Nuveé yuvij yaníj yuvij 'yaj ndo'o cacun' me ní' ma'. 16 Tzaj ne ne'en ní' se vaa nda' se ve'é noco' yo'o so' se-tucuanj Moisés, tzaj ne se cunuu sa' ma'an so' rihaan Diose ma'. 'O se cunuu sa' ya so' rihaan Diose sese cuchuman rá so' ni'yaj so' man Jesucristó adonj. Dan me se cuchumán rá ma'an ní' ni'yaj ní' Jesucristó, yan cunuu sa' ní' rihaan Diose, tzaj ne se cunuu sa' ní', qui'yaj se-tucuanj Moisés ma'. Inanj danj taj danj Diose á. A 'ó yuvij se cunuu sa' rihaan Diose qui'yaj se-tucuanj Moisés ma', taj uún danj Diose adonj. 17 'O se ní' me se canoco' ní' man Jesucristó, gaa ne ca'vee x'neé cacun' xráá ní' qui'yaj so', rá ní', tzaj ne 'o se veé danj 'yaj ní' cacun' ta' rasuun chiha'. Me che'é 'yaj ní' danj ga. 'O se Cristó me síí ca'ne' suun qui'yaj ní' cacun', rá so' na'. Taj ma'. —Nuj nana nihánj me nana ca'mii 'unj rihaan síí cu'naj Pedró adonj.

18 Dan me se ma'án 'un̄j me sí tiri' chrej canoco' se-tucuanj Moisés, ne veé dan, gaa ne sese guun che'e uún 'un̄j naqui'yaj sa' uún 'un̄j man chrej yo', ne dan me se ma'an inanj yá 'un̄j me sí tumé cacun' gaa nanj adonj. 19 Asij rque me se canocó' 'un̄j tucuáán yo', tzaj ne quirí' rá 'un̄j, qui'yaj tucuáán yo', ne yaj me se ase vaa cavi' Jesucristó rihaan rcutze ro', danj vaa cavi' 'un̄j rihaan tucuáán yo' chuguanj. Ne yaj me se inanj che'é Diose gaa i'na' 'un̄j ei. 20 Che'é se amán rá 'un̄j ni'yaj 'un̄j Jesucristó ro', maan che'é dan vaa i'na' 'un̄j ei. Yaj me se nuvé 'un̄j me sí yanj cuano ma'. 'O se Jesucristó me sí yanj nimanj, ne che'é dan vaa i'na' 'un̄j cuano ei. Che'é se amán rá 'un̄j ni'yaj 'un̄j man ta'ní Diose ro', che'é dan inanj nocó' 'un̄j man so' gaa chéé 'un̄j rihaan chumij nihánj adonj. Ne dan me se maan che'é se cunuu 'ee uxrá rá so' mán 'un̄j ro', che'é dan ca'ne' guee rá so' cavi' so' rihaan rcutze che'é 'un̄j nanj adonj. 21 Ne na'vej rá 'un̄j tanáj yaníj 'un̄j se luj qui'yaj Diose che'é 'un̄j ma'. 'O se vaa che'é ya qui'yaj Diose se luj adonj. Dan me se sese ca'vee ya navij cacun' che'é qui'yaj se-tucuanj Moisés, gaa ne cavi' uun ma'an Jesucristó vaa gaa aj na'. Taj ma'. 'O se ne cavi' uun so' mei.

3

Nana nihánj taj xna'anj se vaa inanj che'é se amán rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, che'é dan yanj Nimán Diose ga ní' a

1 Sí nij snúú rma'an ya me soj sij man estadó Galacia nanj chuguanj. Me che'é guun rá soj tanáj soj tucuáán sa' ga. Vaa sí qui'yaj chree man soj

na'. Nuveé se sa' uxrá nata' nii rihaan soj se vaa cavi' Jesucristó rihaan rcutze che'é soj á. ² 'O se me rá 'unj xna'anj 'unj 'o nana man soj chuguanj. Che'é se canoco' nij soj se-tucuanj Moisés me yáan Nimán Diose ga soj na'. Ase che'é se amán rá soj cuno soj se-nana Jesucristó me yáan Nimán Diose ga soj xa'. ³ 'O se síi nij snúú rma'an ya me soj nanj chuguanj. Gaa guun che'e soj canoco' soj man Jesucristó, ne guun nucuaj rá soj man Nimán Diose se vaa racuíj Nimán Diose man soj, tzaj ne yaj me se nucuaj rá soj man ma'an soj se vaa cunu sa' soj qui'yaj ma'an soj nanj ason. ⁴ Nu' se sa' qui'yaj Diose che'é soj gaa canoco' naca soj man Jesucristó ro', taj yu'vee nó yo', qui'yaj soj a a' man ason. Ya ya aj na'. Ne cuchuman ya raj se vaa qui'yaj soj a mei. ⁵ Gaa rqué Diose Nimán so' rihaan soj qui'yaj ndo'o soj rasuun sa', gaa ne me che'é qui'yaj Diose danj, rá soj ga. Che'e se canoco' soj se-tucuanj Moisés me qui'yaj Diose danj na'. Taj mei. Dan me se che'é se amán rá soj ni'yaj soj man Jesucristó me qui'yaj Diose danj chuguanj.

⁶ Dan me se ase vaa qui'yaj síi cu'naj Abraham síi cayáan gaa naá ro', inanj danj qui'yaj soj ei. Dan me se síi cu'naj Abraham ro', me se cuchumán rá so' ni'yaj so' Diose, ne che'é dan cataj Diose se vaa sij sa' me Abraham, ne cunu sa' so' rihaan Diose á. Inanj danj a'mii danj Diose adonj. ⁷ Che'é dan xcaj soj cuentá se vaa ní' sij amán rá ni'yaj man Diose me se ase vaa síi cu'naj Abraham ro', ta'nga' danj vaa ma'an ní' chuguanj.

⁸ Dan me se gaa naá ne'en Diose se vaa cuchuman rá nij yuvii yanij ni'yaj nij so' man

Diose, ne ne'en Diöse se vaa cunu sa' nij so' rihaan Diöse, qui'yaj ma'an Diöse, ne che'é dan me nata' Diöse se-nana Diöse nana sa' rihaan Abraham, cataj Diöse:

—Che'é se vaa qui'yáá so' ro', che'é dan me qui'yáá 'unj se luj che'é taran' nij yuvii yaníj adonj —taj Diöse rihaan síí cu'naj Abraham asij taj vaj a 'ó yuvii ne'en se-nana Diöse nana sa', ne nu' nana yo' nana ca'mii Diöse rihaan síí cu'naj Abraham ro', canó nana yo' rihaan danj Diöse a.

⁹ Dan me se cuchumán rá Abraham ni'yaj so' Diöse, ne qui'yaj Diöse se luj che'é so', ne ase vaa qui'yaj Diöse che'é síí cu'naj Abraham ro', danj qui'yaj uún Diöse che'é taran' nij síí cuchuman rá ni'yaj man so', ne qui'yaj uún Diöse se luj che'é nij so' adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa se ca'vee cunu sa' ní' rihaan Diöse, qui'yaj se-tucuanj Moisés a ma'

¹⁰ Tzaj ne a'mii uún danj Diöse che'é yuvii nu-cuaj rá man se-tucuanj Moisés, taj yo': “Sese se qui'yaj yo'o so' cunudanj nij nana no rihaan danj Diöse nana cataj xna'anj Moisés ro', ne so' me síí cachran' xna'anj ni'yaj rihaan Diöse á”, taj danj Diöse, ne a 'ó yuvii se guun nucaj qui'yaj nu' se-tucuanj Moisés a ma'. Che'é dan me taran' nij yuvii nucaj rá man se-tucuanj Moisés ro', quiran' nij so' sayuun, qui'yaj Diöse adonj. ¹¹ Tzaj ne: “Síí amán rá ni'yaj man Diöse ro', me se cunu sa' so' rihaan Diöse, ne cayáán so' ga Diöse nu' cavii nu' ca'anj a”, taj uún danj Diöse, ne che'é dan me ne'en ní' se vaa inanj nij yuvii amán rá ni'yaj man Diöse me yuvii cunu sa' rihaan Diöse á. Se cunu sa' nij

yuvij nucuaj rá man se-tucuaj Moisés ma'. ¹² Dan me se xa' se-tucuaj Moisés, tzaj ne ne che'e yan cuchuman rá' me nani' rihaan sayuun ma'. Maan che'é yan qui'yá' nu' rasuun taj tucuaán yo' me nani' rihaan sayuun, taj se-tucuaj Moisés nanj adonj.

¹³ Dan me se gaa naá me se ne guun nucuaj ní' qui'yaj ní' nu' se-tucuaj Moisés ma'. Che'é dan me sij cachran' xna'anj ni'yaj me ya ní' gaa rque, tzaj ne cavi' Jesucristó rihaan rcutze che'é ní', ne guun so' síi cachran' xna'anj ni'yaj che'é ní', ne che'é dan se quiran' ma'an ní' sayuun daj chihaa mij a man chuguanj. “Síi aj noco' rihaan rcutze me síi cachran' xna'anj ni'yaj rihaan Diose”, taj danj Diose á. Dan me se guun Jesucristó 'o síi cata se-cacun' cunudanj ní' nago' so' nu' nij cacun' yo' rihaan rcutze, ne cuano nihánj me se síi vaa un xráa me ní' cuano ei. ¹⁴ Ndaa síj, gaa ne se luj cata' tu'va Diose rihaan síi cu'naj Abraham ro', ca'na' se luj yo' ndaa rihaan nij yuvij yaníj, che'é se vaa qui'yaj Jesucristó a. Dan me se gaa naá, ne cata' tu'va Diose se vaa catu Nimán Diose nimán ní', ne cuchumán rá ní' ni'yaj ní' man Diose, ne che'é dan catúj ya Nimán Diose nimán taran' ní' cuano ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cata' tu'va Diose rihaan síi cu'naj Abraham cataj Diose se vaa rque ndo'o Diose se sa' rihaan nij ta'núí ta'nij si'no Abraham a

¹⁵ Ne ca'mij 'unj che'é ndaa vaa 'yaj nij síi man rihaan yo'óo nihánj, tinuj, nocoj. Sese vaa vij roj so' numíj nana, ne asa' quisíj numíj roj so' nana, gaa ne naxcaj roj so' 'o yanj a'mii che'é ndaa vaa

qui'yaj roj so', gaa ne dan me se ndaa vaa taj yanj naxcaj roj so' ro', 'yaj roj so' a. Se guun ca'ne' rá roj so' ma'. ¹⁶ Ne dan me se ta'nga' danj qui'yaj guee Diose ga sí cu'naj Abraham, ne dan me se cunumíj roj so' nana ndaa vaa qui'yaj Diose ga sí cu'naj Abraham a. Dan me se cataj Diose se vaa cavii sa' so' do', cavii sa' ta'níi ta'nij si'no so' do' a. (Dan me se danj a'mii danj Diose, tzaj ne ne cataj Diose se vaa cavii sa' que'ee ta'níi ta'nij si'no sí cu'naj Abraham ma'. 'O se che'é orún' ta'níi ta'nij si'no sí cu'naj Abraham ca'mii danj Diose adonj. Ne sí cu'naj Jesucristó me sí cavii sa' nanj adonj.)

¹⁷ Ne inanj nihánj me nana me rá 'unj cataj xna'anj 'unj rihaan soj ei. Dan me se Diose cataj rihaan sí cu'naj Abraham daj qui'yaj Diose che'é Abraham do', che'é ta'níi ta'nij si'no Abraham do', ne cachén yo'ó ca'anj cientó táa yo'ó ico chi' yo', gaa ne rque Diose se-tucuanj Moisés, tzaj ne ne quirí' nana cata' tu'va Diose qui'yaj Diose che'é sí cu'naj Abraham qui'yaj se-tucuanj Moisés ma'. 'O se ya qui'yaj so' ndaa vaa cataj so' adonj. ¹⁸ Dan me se sese che'e se-tucuanj Moisés me rque Diose rasuun sa', gaa ne nuveé che'e yan cata' tu'va so' rque so' rasuun sa' asij naá me yo' gaa a ma'. Maan se ca'mii uun so' vaa gaa nanj adonj. Tzaj ne sese inanj nij síi noco' se-tucuanj Moisés me síi nıcaj nij rasuun sa' yo', gaa ne taj yu'vee nó nana cata' tu'va Diose rihaan Abraham gaa naá vaa gaa a ma'. Tzaj ne ne vaa danj a ma'. 'O se che'é nana ca'mii Diose rihaan Abraham me nıcaj ní' nij rasuun sa' ei. Dan me se quirí' uun ní' nü' nij rasuun sa' yo', qui'yaj Abraham chuguanj. Ne a doj sa'anj ne curu'vee ní' che'é nü' rasuun sa' yo' a ma'.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa rqué Diose se-tucuanj Moisés che'é yan xcay yuvij cuentá se vaa síi tumé ndo'o cacun' me yuvij a

¹⁹ Dan me se sese danj vaa, gaa ne me che'é rqué Diose se-tucuanj Moisés, rá soj ga. Rqué Diose tucuaán yo' rihaan Moisés che' é cacun' tumé yuvij, ne me rá Diose canoco' yuvij tucuaán yo' ndaa se ca'na' ta'níi ta'nij si'no Abraham síi cu'naj Jesucristó rihaan chumij nihánj, gaa ne so' ro', me síi rque nu' nij rasuun sa' rihaan yuvij, ndaa vaa cataj Diose rihaan síi cu'naj Abraham gaa naá ei. Dan me se guun rá Diose se vaa gaa ca'na' Jesucristó, ne ca'ne' rá yuvij ga se-tucuanj Moisés yo' adonj. Tzaj ne se-mozó Diose me nij síi cataj xna'anj tucuaán yo' rihaan síi cu'naj Moisés, gaa ne cataj xna'anj so' tucuaán yo' rihaan nij yuvij a. Dan me se cataj xna'anj Moisés rihaan nij yuvij, ²⁰ tzaj ne gaa ca'mii Diose rihaan síi cu'naj Abraham, ne ma'an ya so' ca'mii adonj. Taj vaj síi ca'mii che' é Diose ma'. Taj vaj síi cataj xna'anj rihaan Diose daj me rá síi cu'naj Abraham ma'. Maan se ma'an ya so' me síi ca'mii ga síi cu'naj Abraham, ése orún' ya so' me Diose nanj adonj.

²¹ Tzaj ne taj ri'yunj se-tucuanj Moisés man nana cata' tu'va Diose rihaan Abraham gaa naá, rá soj na'. Daj chihaa míj ne vaa danj ma'. Tzaj ne sese guun nucuaj yuvij qui'yaj yuvij 'o tucuaán rqué Diose, ne ya cunu sa' yuvij rihaan Diose, qui'yaj tucuaán yo' ei. Tzaj ne se guun nucuaj yuvij qui'yaj yuvij tucuaán vaa danj ma'. ²² Che' é dan me taj danj Diose se vaa cunudanj yuvij tumé ndo'o cacun' nanj adonj. Inanj danj vaa tumé

taran' yuvij cacun', taj danj Diose, ne che'é dan me nana cata' tu'va Diose rihaan sí cu'naj Abraham ro', quisij ya nu' nana yo' che'é taran' ní' sij amán rá ni'yaj man Jesucristó adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa gaa ca'na' Jesucristó, ne taj che'é canoco' ní' se-tucuanj Moisés a man adonj

²³ Tzaj ne gaa ataa doj quisij güii cuchuman rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, ne inanj se-tucuanj Moisés canoco' ní', ne ase vaa 'o sí tumé man ní' ro', danj vaa se-tucuanj Moisés rihaan ní' gaa rque ei. Inanj se-tucuanj Moisés vaa rihaan ní' canoco' ní' ndaa se ca'na' güii tihaan Diose rihaan ní' se vaa cuchuman rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó a. ²⁴ Dan me se ase vaa sí tumé man xnii daj qui'yaj xnii ro', ta'nga' danj vaa se-tucuanj Moisés rihaan ní' gaa rque, cutumé yo' man ní' ndaa se ca'na' Jesucristó ei. Ndaa síj, gaa ne no xcúún ní' cuchuman rá ní' ni'yaj ní' man so', ne ca'vee cunu sa' ní' rihaan Diose adonj. ²⁵ Cuanó ro', nihánj me se aj cuchumán rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, ne che'é dan me taj che'é tumé se-tucuanj Moisés man ní' a ma'.

²⁶ Che'é se amán rá nij soj ni'yaj soj man Jesucristó ro', che'é dan ta'níí Diose me taran' soj cuano nanj adonj. ²⁷ Dan me se che'é se cata' ne soj che'é Jesucristó ro', che'é dan me ase vaa Jesucristó ro', ta'nga' danj vaa soj cuano nanj ei. ²⁸ Ne se cataj soj se vaa ta'aj soj me yuvij israelitá ne yo'ó ta'aj soj me yuvij yaníj ma'. Ne se cataj soj se vaa ta'aj soj me mozó ne yo'ó ta'aj soj, nuveé síj uun mozó me yo'ó ta'aj soj, cataj soj ma'. Ne se

cataj soj se vaa ta'aj soj me snó'o ne yo'ó ta'aj soj me chana ma'. 'O se tananj ase vaa orún' yuvi vaa taran' soj, ne 'o cyaan vaa taran' soj che'é se noco' soj man Jesucristó nanj ei. ²⁹ Che'é se sij noco' man Jesucristó me soj ro', che'é dan ma'an ya ta'ní ta'nij si'no sí cu'naj Abraham me soj rihaan Diose, ndaa vaa cataj Diose rihaan sí cu'naj Abraham se vaa rque so' rasuun sa' rihaan taran' nij ta'ní ta'nij si'no sí cu'naj Abraham adonj.

4

¹ Ne ne'en soj daj vaa xnii, se vaa vaa güii, ne guun si'yaj xnii nu' rasuun man tucua rej xnii ei. Tzaj ne gaa xnii me so', ne ase vaa mozó ro', danj vaa so' tucua rej so' gaa yaán rej so' ei. ² Dan me se vaa yuvi tumé man xnii daj qui'yaj xnii, ne inanj danj vaa tumé nii man xnii ndaa se cachij ya xnii, gaa ne vaa güii ca'vej rá rej xnii quita'aa xnii rasuun man tucua xnii ei. ³ Ne ase vaa xnii ataa cachij ro', ta'nga' danj vaa ma'an ní' gaa rque, ne inanj ne'en ní' canoco' ní' man nij ya'anj uun chij rihaan chumij nihánj a.

⁴ Tzaj ne quisij güii me rá Diose rque Diose nu' se sa' rihaan ní', ne che'é dan ca'neé Diose ta'ní so' ca'na' ta'ní so' rihaan chumij nihánj, ne cuchruj 'o chana man ta'ní Diose, ne sí noco' se-tucuanj Moisés me nu' nij tuví' so' gaa cayáan so' rihaan chumij nihánj adonj. ⁵ Dan me se me rá Jesucristó racuíj so' man taran' ní' sij noco' tucuaán noco' yuvi man rihaan chumij nihánj, se vaa ca'vee tanáj ní' tucuaán noco' yuvi man rihaan chumij, ne nıcaj ní' nu' se sa' me rá Diose rque Diose rihaan ta'ní Diose ei. Ne danj me rá Jesucristó

qui'yaj so' che'é ní' chuguanj. ⁶ Cuanō nihánj me se ta'níí Diose me nij soj ei. Che'é dan ca'néé Diose man Nimán ta'níí so' nimán ní', ne che'é dan me: “Ataj chij. Rej núj mé so' á”, taj ní', aguáj ní', 'yaj Nimán ta'níí so' ei. ⁷ Che'é dan me nuveé mozó me soj rihaan Diose cuanō nihánj ma'. Ase vaa mozó vaa soj gaa rque, tzaj ne xa' yaj, nahuun soj ta'níí Diose, ne vaa güii nacaj soj nu' se sa' rque Diose rihaan nij ta'níí so' adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ne nó xcúún ní' qui'yaj ní' tucuáán noco' yuvií man rihaan chumií nihánj cuanō mei

⁸ Gaa rque me se ne ne'en ya soj daj vaa Diose ma'. Che'é dan me qui'yaj suun soj rihaan ya'anj uun chij rihaan rasuun man rihaan chumií nihánj, tzaj ne nuveé ya'anj ya me nij ya'anj qui'yaj suun soj rihaan ma'. ⁹ Tzaj ne cuanō nihánj me se ne'en nij soj man ma'an ya Diose ei. Tzaj ne sa' doj cataj 'unj se vaa ne'en Diose man nij soj chuguanj. Sese aj ne'en soj man ma'an ya Diose, gaa ne me che'é canicaj uún soj canoco' soj man nij ya'anj uun chij rihaan rasuun man rihaan chumií nihánj ga. Ne'en soj se vaa se guun nucuaj nij so' racuíj nij so' man soj ma'. Taj yu'vee a 'ó xco' nó ma'an nij so' ma'. Me che'é me rá uún soj qui'yaj suun soj rihaan nij so' ga. ¹⁰ Ne navij rá soj güii guee do', navij rá soj cha'anj che'é 'o 'o yavii do', vaa dió guee rihaan soj do', vaa yo' guee rihaan soj do' ga. Me che'é 'yaj soj danj ga. ¹¹ Nanó ndo'o rá 'unj se vaa 'yaj soj, ne nanó rá 'unj se vaa quirí' rma'an nu' suun qui'yaj suun 'unj tucu'yón 'unj se-nana Diose nana sa' man nij soj nanj chuguanj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa nanó rá Pabló che'é se tanáj nij síi man Galacia nana tucu'yón so' man nij so' a

¹² Ase vaa 'unj ro', danj gaa guee soj, ése ndaa adi' se vaa soj ro', danj vaa guee 'unj, tinuj, nocoj. Che'é dan me daj se 'yaj guej cuano ro', danj qui'yaj guee soj ei. Nuveé che'e se qui'yaj chi'ii soj manj ma'. Tananj a, ne inanj ve'é qui'yaj soj gaa cayáán 'unj ga soj ei. ¹³ Aj ne'en soj se vaa che'é se canó chi'ii manj, che'é dan natá' 'unj se-nana Diose nana sa' rihaan soj gaa asino yaan ei. ¹⁴ Ne gaa quirán' 'unj rihaan soj me se ne nachri' soj ni'yaj soj manj ma'. Tananj a, ne caráya'anj ndo'o soj ni'yaj soj manj, ne ndaa adi' ve'é 'yaj nii ga 'o se-mozó Diose ro', danj qui'yaj soj, gaa ne ve'é ndo'o ca'mii soj gaj ei. Ne ase vaa ma'an ya Jesucristó ro', ta'nga' danj vaa 'unj, rá soj, ¹⁵ ne che'é dan me guun niha' uxrá rá nij soj ne ve'é uxrá cuno soj nana ca'mij, ne cunuu 'ee uxrá rá soj manj nanj adonj. Dan me se cataj yá' ta' asuun, ne sese guun nucujaj nij soj quirii soj rlij rihaan soj cunuû yo' rihanj, ne ca'vej rá soj qui'yaj soj danj, nda' rasuun nanj chuguanj. Tzaj ne yaj me se me che'é ne niha' rá soj gaa uno soj nana a'mij cuano ga. ¹⁶ Maan che'é se ca'mij nana ya ya rihaan soj, che'é dan mej síi taj ri'yunj man soj, rá soj nanj na'. Taj ma'.

¹⁷ Dan me se aráya'anj uxrá yo'ó nij so' man soj, tzaj ne ne cunaj daj chihaa míj 'yaj nij so' ma'. Maan se me rá nij so' tanáj xco soj nana noco' ní sij amán rá ni'yaj man Jesucristó, ne inanj ma'an nij so' canoco' soj, rá nij so' nanj adonj. ¹⁸ Sese ve'é

'yaj yuvii ga soj, ne cunaj uxrá sese caraya'anj nij yuvii man soj, rá 'unj á. Tzaj ne yo'o danj qui'yaj nij so', sese ya me sa' rá nij so' ni'yaj nij so' man nij soj ei. Tzaj ne taj ma'. Me che'é gaa yáán 'unj ga soj, gaa ne uun che'e nij so' 'yaj nij so' se sa' ga soj ga. Nuveé se sa' 'yaj nij so' ga soj man chuguanj. ¹⁹ Dan me se ase vaa ta'núí 'unj ne'ej ro', danj vaa nij soj, tinuj, nocoj. Cuanó nihánj me se uun che'e uún 'unj nanó ndo'o raj che'é soj ndaa vaa nanó raj gaa rque, ne me rá 'unj se vaa nari' sa' ya soj se-nana Diose nana sa' ya ei. Dan me se ase vaa nanó rá chana nichrun' cuchruj ne'ej che'é se ne ne'en no' sese ca'ngaa sa' ta'núí no' ro', danj vaa nanó rá 'unj che'é soj cuano chuguanj. Ne veé inanj danj nanó ndo'o rá uún 'unj che'é nij soj ndaa nari' ya ya soj ndaa vaa qui'yaj ma'an ya Jesucristó nanj ei. ²⁰ O se 'vee, ne ndaa cuano cayáán yá 'unj ga soj, gaa ne ca'mii ma'an yá 'unj ga soj, raj ei. Tzaj ne ne ne'en yaj daj nano raj che'é soj a mei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sese noco' ní se-tucuanj Moisés, ne mozó me ní, ne ne nó xcúún ní qui'yaj ní danj a ma'

²¹ Me rá 'unj cataj ya soj 'o nana rihanj ei. Me rá nij soj canoco' soj se-tucuanj Moisés, tzaj ne ne'en soj daj taj nana cachrón Moisés rihaan yanj yo' na'.

²² Dan me se cachrón Moisés nana nihánj rihaan yanj, se vaa vaa vij ta'núí sí cu'naj Abraham sno'o cunii, ne yo'o ta'núí so' me ne'ej cuchruj mozó chana nuu rihaan so', ne yo'ó ta'núí so' me ne'ej cuchruj ma'an nica so' a. Xa' nica so', tzaj ne nuveé mozó me chana nica so' ma'. Nica ya so' me yo' adonj. ²³ Dan me se ne'ej cuchruj mozó chana ro',

me se ase vaa a'ngaa naj guun ne'ej ro', danj vaa ca'ngaa so' a. Tzaj ne xa' ne'ej cuchruj ma'an nica Abraham, tzaj ne aj cata' tu'va Diose daj qui'yaj Diose che'é so' asij gaa ataa ca'ngaa so' a.

²⁴⁻²⁵ Ne ase vaa cuentó che'é roj chana cuchruj ne'ej ro', danj vaa yo'ó nana tucu'yón ní', rá 'unj, ne ase vaa roj chana ro', danj vaa vij nana cataj xna'anj Diose rihaan yuvii a. Dan me se yo'o chana me se-mozó Abraham, ne Agar cu'naj se-chuvii no', ne ase vaa mozó chana cu'naj Agar ro', ta'nga' danj vaa nana cataj xna'anj Diose rihaan sí cu'naj Moisés gaa ca'mii Diose ga Moisés xráa quij xcaan cu'naj Sinaí a. Se-tucuanj Moisés me nana yo', ne ase vaa mozó ro', danj vaa yuvii nocó' nana yo' a. Nicun' quij xcaan cu'naj Sinaí rej cu'naj Arabia, tzaj ne ase vaa chana cu'naj Agar ro', ta'nga' danj vaa nij yuvii man chuman' Jerusalén cuano a. Dan me se taran' nij yuvii man chuman' Jerusalén me yuvii israelitá yuvii nocó' se-tucuanj Moisés, ne ase vaa mozó ro', danj vaa taran' nij so' nanj ei. ²⁶ Tzaj ne síi man yo'ó chuman' Jerusalén chuman' naj rej xta' me ní', ne nuveé mozó me ní' ma'. 'O se aj guun nii ní' man chuman' Jerusalén naj rej xta' adonj.

²⁷ Nihánj me nana no rihaan danj Diose a: “Gaa niha' nimán so', chana itun á. Ataa cuchruj so' ne'ej, tzaj ne gaa niha' uxrá nimán so' á. 'O ruún so' cuano, tzaj ne vaa güii, ne doj a gaa ta'níi so' rihaan ta'níi chana otoj ga snó'o adonj”. Inanj danj a'mii danj Diose che'é nica Abraham chana cuchruj man síi cu'naj Isaac a.

²⁸ Ne ase vaa ta'níi no' síi cu'naj Isaac ro', ta'nga' danj vaa nij soj, tinuj, nocoj. Soj me ne'ej se vaa

cataj ya Diose ca'ngaa ya ei. Ne ase vaa cavii sa' síi cu'naj Isaac ro', danj cavii sa' soj uún ei. ²⁹ Ne'en nij soj se vaa xnii ca'ngaa ma'an ta'níi yo'ó chana ro', me se taj ri'yunj ndo'o so' man ne'ej tucua ya ve' chuguanj. Dan me se ta'nga' danj ran' guee ní' cuano nihánj, ne dan me se 'yaj ndo'o nij yuvii noco' ma'an se-tucuanj Moisés sayuun man ní' sij cunuu sa' nimán che'é Nimán Diose chuguanj.

³⁰ Tzaj ne xcaj ní' cuentá me taj danj Diose ei. Dan me se taj yo' se vaa: “Quirii so' man roj ta'nij mozó chana ca'anj yaníj roj ta'nij no' á. 'O se orún' ta'níi nicá so' ní' ne uun mozó me síi guun síi si'yaj nu' si'yáá so' vaa güii ei. Ne xa' ta'níi chana uun mozó, tzaj ne daj chihaa míj ne nó xcúún ta'níi mozó chana yo' quirí' yo' ta'aj si'yáá so' ma'”. Dan me se danj vaa nana ca'mii Diose rihaan Abraham nana no rihaan danj Diose a. ³¹ Dan me se nuveé ta'nij mozó chana me ní', man tinuj, man nocoj. Nuveé yuvii 'yaj suun ndo'o canoco' se-tucuanj Moisés me ní' ma'. Maan se ase vaa ta'níi chana ne uun mozó ro', danj vaa ní', ne a 'ó tucuaán ne nó xcúún ní' canoco' ní' a ma'.

5

¹ Maan se aj ca'néj Jesucristó nu' suun taj xraá ní', ne che'é dan vaa ya'núj rihaan ní' canoco' ní' man Diose cuano ei. Che'é dan me ca'nej nucuj soj nimán soj, ne se ca'vej uún soj qui'yaj suun soj suun uun mozó a ma'. Se guun rá soj canoco' soj nu' se-tucuanj Moisés a ma'.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa taj che'é cuta' nii ta'nga' man nee man ní' ma'

² Xcaj nij soj cuentá se vaa nihánj me nana taj xna'anj ma'án 'un̄j sij cu'naj Pabló rihaan soj ei. Dan me se sese cuta' nii ta'nga' man soj, ne taj yu'vee nó Jesucristó rihaan soj vaa gaa a ma'. ³ Nihánj me cataj xna'anj uún 'un̄j rihaan soj se vaa taran' nij snó'o a'vej rá cuta' nii ta'nga' man ro', no xcúún nij so' canoco' nij so' nu' se-tucuanj Moisés adonj. ⁴ Ta'aj nij soj me rá canoco' se-tucuanj Moisés, ne cunu sa' nij so' rihaan Diose, rá nij so', tzaj ne nuveé sij noco' man Jesucristó me síi 'yaj danj ma'. 'O se síi tanáj xco se luj qui'yaj Diose che'é ní' me nij so' adonj. ⁵ Xa' ní', tzaj ne nuu Nimán Diose nimán ní', ne amán rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, ne che'é dan me guun ya rá ní' se vaa vaa güii cunu sa' ní' rihaan Diose, ne yo'o na'vij ní' ndaa se quisij ya güii yo' adonj. ⁶ Xa' ní' sij noco' man Jesucristó me se taj se 'yaj sese quitaj ta'nga' man ní', taj se 'yaj sese se quitáa ta'nga' man ní', taj se 'yaj ma'. 'O se amán rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, ne che'é dan cunu 'ee rá ní' ni'yaj ní' man tinúú ní', ne che'é roj yo' me cavii sa' ní' adonj.

⁷ Gaa rque me se aj sa' uxrá noco' soj man Diose tzaj niha'. Me síi caráán chrej rihaan soj se cuchumán rá soj cunō soj nana ya yaj ga. ⁸ Xa' nana uno soj cuano, tzaj ne nuveé Diose me síi ca'mii nana yo' rihaan soj ma'. Dan me se xa' Diose, tzaj ne yo'o canacúún so' man soj canoco' soj man orún' ya so' adonj. ⁹ Ne'en nij soj se vaa yo'óo cu'naj levadura se 'yaj namij rque rachrúún, me se doj tzin' yo' araa nii rque cunj, tzaj ne namij rque cunudanj cunj, 'yaj yo', ne ase vaa yo'óo

cu'naj levadura ro', ta'nga' danj vaa nana ne uno soj adonj. Dan me se doj tzin' nana ne uno soj, tzaj ne ca'anj ni'ya que'ee nij soj, qui'yaj nana ne yo' ei.

¹⁰ Dan me se 'unj me se yo'o amán raj ni'yaj 'unj man síi 'nij ra'a man ní' se vaa yo'o cyaan gaá rá soj ga 'unj chuguanj. Ne síi a'mii yo'ó nana ro', tzaj ne 'yaj chruj so' rihaan soj se vaa se canoco' sa' soj man Diose chuguanj. Che'é yan 'yaj so' danj ro', che'é dan quiran' so' sayuun, qui'yaj Diose nanj adonj. Me ma'an sij me so', tzaj ne ya quiran' so' sayuun, qui'yaj Diose ei.

¹¹ A'mii natáj ma'an 'unj rihaan yuvii se vaa cuta' nii ta'nga' man yuvii, rá soj na'. Taj, man tinuj, man nocoj. Sese danj vaa nana a'mii natáj 'unj, ne ne guun na'aj yuvii cunō yuvii nana se vaa cavi' Jesucristó rihaan rcutze asuun saj ma'. Tzaj ne guun na'aj nij yuvii ei. Ne maan che'é dan 'yaj ndo'o nij yuvii sayuun manj adonj. ¹² Dan me se vaa che'é cataj ní' se vaa nij síi 'yaj sayuun man soj ro', 'o se veé, ne vaa che'é ca'ne' nij so' nu' nee man ma'an nij so' vaa tzaj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é qui'yaj ní' nu' se vaa me rá Nimán Diose qui'yaj ní' á

¹³ Dan me se canacúun Diose man nij soj guun niha' nimán soj canoco' soj man so', tinuj, nocoj. Tzaj ne se guun rá soj se vaa ca'vee qui'yaj soj náá guun se me rá nee man ma'an soj qui'yaj soj ma'. Tananj cunū 'ee rá soj tinúú soj, ne yo'o qui'yaj suun soj che'é tinúú soj ei. ¹⁴ Dan me se 'o cyaan ya vaa nu' se-tucuanj Moisés ga orún' nana nihánj chuguanj: “Adi' se 'ee rá so' man ma'an so' ro',

ta'nga' danj gaa 'ee rá so' man yo'ó yuvii á". Ne nihánj me nana no xcúun ní' cunó ní', ne sese danj qui'yaj ní', ne síi 'yaj nu' se-tucuanj Moisés me ya ní' adonj. A 'ó nana se cachiin cunó uún ní', sese danj qui'yaj ní' a ma'. ¹⁵ Tzaj ne sese cunu' soj do', sese guun xcoj ruvaa rá soj ni'yaj soj tuvi' soj do', sese qui'yaj soj sayuun man tuvi' soj do', ne dan me se tadó uxrá soj ei. 'O se sese danj uun rá soj, ne quirí' cunudanj tuvi' soj, qui'yaj soj nanj chuguanj.

¹⁶ Ne cataj xna'anj 'unj rihaan soj se vaa yo'ó cunó soj a'mii Nimán Diose gaa chée soj rihaan chumii nihánj, ne sese inanj danj qui'yaj soj, ne daj chihaa mij se guun qui'yaj soj se vaa me rá nee man ma'an soj qui'yaj soj ma'. ¹⁷ Dan me se ino uxrá vaa se me rá nee man ní' qui'yaj yo' ga se me rá Nimán Diose qui'yaj yo' ei. Dan me se ino me rá 'o 'o roj yo' ei. Sese me rá ní' cunó ní' rihaan Nimán Diose, ne aráan nee man ní' chrej rihaan ní' cunó ní' rihaan Diose chuguanj. Ne sese me rá ní' qui'yaj ní' se nij me rá nee man ní' qui'yaj yo', ne aráan Nimán Diose chrej rihaan ní' se qui'yaj ní' danj ma'. Ne unu' Nimán Diose ga nee man ní', ne ca'vee se me rá ní' qui'yaj ní' ndaa vaa me rá ma'an ní' qui'yaj ní', tzaj ne se guun nucuaj ní' qui'yaj ní' danj a man adonj. ¹⁸ Tzaj ne sese nocó' soj man Nimán Diose, ne taj che'é canoco' soj se-tucuanj Moisés a mei.

¹⁹ Dan me se aj ne'en soj daj vaa rasuun me rá nee man ma'an soj qui'yaj yo' ei. Me rá yo' qui'yaj yo' cacun' ga yo'ó chana do', me rá yo' qui'yaj yo' se nij ndo'o do', me rá yo' qui'yaj yo' se na'aj ndo'o

do', ²⁰ quina'vij soj rihaan ya'anj acój yuvii do', me rá uún yo' ca'mii soj ga sí chruun nano' so' chrej che'é soj do', uun xcoj ruvaa rá soj ni'yaj soj tinúú soj do', unu' soj ga tinúú soj do', axrj yuvaa soj man tinúú soj do', inanj me rá 'o 'o soj cavii sa' uún soj do', uxa' ta'aj nij soj man nij soj do', ²¹ uun xcoj ruvaa rá soj ni'yaj soj tinúú soj do', achraá ndo'o soj chra' xno ga tuvi' soj do', ne dan me se que'ee doj tuvi' cacun' nihánj 'yaj uún soj, 'yaj nee man ma'an soj nanj adonj. Aj cataj xna'anj 'unj rihaan soj, ne cuano nihánj me se cataj xna'anj uún 'unj rihaan soj se vaa yuvii 'yaj danj ro', daj chihaa mǐj se cayáán nij so' ga Diose asa' guun chij Diose rihaan chumii nihánj a ma'.

²² Tzaj ne sese inanj rihaan Nimán Diose cunō ní', ne cunuu 'ee rá ní' tuvi' ní' do', guun niha' rá ní' do', gaa xej nimán ní' do', gaa inaj nimán ní' do', ve'é qui'yaj ní' rihaan yuvii do', yo'o cuchuman rá ní' do', ²³ sí ni'yanj a'mii guun ní' do', ve'é cutumé ní' man ní' daj qui'yaj ma'an ní' do', qui'yaj Nimán Diose ei. Inanj danj gaa ní' sese ve'é cunō ní' rihaan Nimán Diose nanj adonj. Yo' me sese qui'yaj ní' ndaa vaa taj nana nihánj, ne taj cacun' quitaj xraá ní' qui'yaj nana nihánj a ma'. ²⁴ Dan me se ní' sij aj canoco' man Jesucristó ro', me se aj ticavi' Jesucristó man nu' se chi'ii man nimán ní', gaa cavi' so' rihaan rcutze, ne dan me se quisj qui'yaj nee man ní' cacun', ne daj chihaa mǐj se qui'yaj uún ní' se chi'ii me rá nee man ní' qui'yaj yo' a ma'. ²⁵ Dan me se che'é se cunuu sa' nimán ní', qui'yaj Nimán Diose, che'é dan yo'o cunō ní' nu' se vaa cataj xna'anj Nimán Diose rihaan ní' ei. ²⁶ Se

ca'mii xta' ní' a 'ó xco' a ma'. Se ca'mii ra'yunj ní' rihaan tinúú ní' a ma'. Se guun xcoj ruvaá rá ní' n̄i'yaj ní' tinúú ní' a ma'.

6

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é raçuíj ní' man tinúú ní' a

¹ Sese ya xcaj nij soj cuentá se vaa qui'yaj 'o tinúú soj cacun', ne soj sij ve'é noco' Nimán Diose ro', nago' soj chrej man síí tumé cacun' daj qui'yaj so' rej rihaan so', tinuj, nocoj. Tzaj ne nica' gaa nimán soj, ne ve'é ca'mii soj nana sa' ga síí tumé cacun' ei. Dan me se tadó soj ga ma'an soj gaa nago' soj chrej ei. Sese se tadó soj, ne ma'an soj do' ca'anj chrej chi'ii nanj chuguanj. ² Dan me se ca'vee se me ma'an sayuun ran' tinúú soj, tzaj ne raçuíj soj man so' ei. Sese danj qui'yaj soj, ne síí qui'yaj nu' tucuáán cuchruj Jesucristó che'é ní' me soj gaa nanj chuguanj. ³ Ne sese vaa síí guun rá se vaa síí sa' me ma'an so', ne síí ne ne'en uxrá me so', ne síí tiha' yu'unj man ma'an me so' nanj ei. ⁴ Tzaj ne naqui'yaj cuu 'o 'o ní' daj 'yaj ma'an ní', ne sese ve'é 'yaj ní', ne guun niha' rá ní' che'é se vaa ve'é 'yaj ma'an ní' ei. Tzaj ne ne nó xcúún ní' naqui'yaj cuu ní' daj 'yaj tinúú ní' ma'. Se cataj ní' se vaa sa' doj 'yaj ní' rihaan tinúú ní' ma'. ⁵ Maan se ino vaa suun ata 'o 'o ní', ne no xcúún 'o 'o ní' cata ní' suun vaa rihaan ma'an ní' nanj adonj.

⁶ Dan me se síí tucu'yón se-nana Diose ro', me se no xcúún so' cuxra' ta'aj so' nu' se sa' rihaan síí tihaan se-nana Diose nana sa' rihaan so' a.

⁷ Tzaj ne se tiha' yu'unj soj man ma'an soj ma'. Se ca'vee tiha' soj man Diose ma'. Dan me se sese

'yaj yo'o so' sayuun rihaan chumii nihánj, ne gaa ndo'o sayuun quitaj xráá so', ⁸ ne sese qui'yaj yo'o so' inanj se vaa me rá nee man ma'an so' qui'yaj so', ne nee man so' qui'yaj quiiri' nu' so' nanj adonj. Sese qui'yaj yo'o so' inanj se vaa me rá Nimán Diose qui'yaj so', ne Nimán Diose qui'yaj gaa i'na' so' cayáán so' ga Diose nu' cavii nu' ca'anj adonj. ⁹ Se guun rmii ní' qui'yaj sa' ní' ma'. Sese se quiiri' rá ní', ne quisij güii cachrón Diose, ne sa' uxrá doj cavii ní', qui'yaj Diose ei. ¹⁰ Dan me se yaj vaa ya'núj rihaan ní' ro', qui'yaj suun ndo'o ní' che'é se sa' cuano ei. Che'é dan ve'é uxrá qui'yaj suun ní', racuíj ní' man cunudanj yuvii ei. Tzaj ne doj a guun rá ní' racuíj ní' man nij tinúú ní' nij síí amán rá ni'yaj man Jesucristó adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa guun niha' rá Pabló inanj che'é se cavi' Jesucristó rihaan rcutze che'é ní' a

¹¹ Ni'yaj soj ei. Xij ndo'o vaa letrá cachrón ra'aj ma'anj che'é nij soj chuguanj. ¹² Nij síí me rá ve'é ca'mii yuvii che'é ro', ma'an nij so' me síí me rá cata' ta'nga' man soj nanj adonj. Danj 'yaj nij so' che'é se na'vej rá nij so' qui'yaj yuvii sayuun man nij so' che'é se noco' nij so' man Jesucristó síí cavi' rihaan rcutze nanj chuguanj. Maan che'é dan a'mii nij so' danj rihaan soj nanj adonj. ¹³ Dan me se ata' ta'nga' man nij so', tzaj ne ne noco' sa' ma'an nij so' se-tucuanj Moisés ma'. Tzaj ne inanj me rá nij so' cata' ta'nga' man soj, gaa ne ca'mii xtá' nij so' cataj nij so' se vaa cata' ta'nga' man soj qui'yaj ma'an ya' nij so', che'é se qui'yaj nij so' fuerzá man soj, cataj nij so' a. ¹⁴ Ne xa' 'unj, tzaj ne

daj chihaa mǐj se ca'mii xta' 'uñj ma'. 'O se guun niha' rá 'uñj inañj che'é se cavi' Jesucristó sǐj 'nij ra'a man ní' rihaan rcutze che'é ní', ne xa' chumiǐ nihánj, tzaj ne ase vaa se cavi' ro', danj vaa chumiǐ nihánj rihaan 'uñj, ne taj yu'vee nó chumiǐ nihánj rihaan 'uñj, ne yo'o tanáj 'uñj man se vaa 'yaj nij yuviǐ man rihaan chumiǐ nihánj nanj adonj. ¹⁵ Taj se 'yaj sese taj ta'nga' man ní' do', taj se 'yaj sese nuvi' ta'nga' táá man ní' do' ma'. Núj naquiyaj naca Diose man ní', ne caviǐ sa' ya ní' nanj adonj. ¹⁶ Me rá 'uñj gaa xej nimán taran' soj sǐj noco' tucuáán nihánj, ne gaa 'ee rá Diose man soj ei. Ya yuviǐ israelitá me soj rihaan Diose nanj chuguanj.

¹⁷ Dan me se aj quiran' ndo'o nee mán 'uñj sayuun che'é se 'yaj suun 'uñj che'é Jesucristó natá' 'uñj rihaan yuviǐ che'é so', ne che'é dan na'vej rá 'uñj qui'yaj soj doj sayuun mán 'uñj a ma'.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa me rá Pabló qui'yaj Jesucristó se luj che'é nij sǐj man Galacia a

¹⁸ Me rá 'uñj qui'yaj ndo'o Jesucristó sǐj 'nij ra'a man ní' se luj che'é nimán nij soj, tinuj, nocoj. Ya uxrá ei. Veé danj gaa ya ei.

**Se-nānā Diosē nanā sã' me rá catũũ nimán ní'
a
New Testament in Triqui, Copala (MX:trc:Triqui,
Copala)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Triqui, Copala

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Triqui, Copala [trc], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Triqui, Copala

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

xxx

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

3a8f2838-fe9f-5490-8d78-a7bbfddab871